

COSES VISTES

ASPECTES DE LA VAGA GENERAL

Els badocs

Es innegable que el dilluns hi havia espectació. La gent s'havia promès un espectacle revolucionari de la millor qualitat.

A la Rambla, al carrer de Pelai, a la plaça de Catalunya, a la plaça de la Universitat i en tots els indrets presos per la força pública, els balcons eren plens de gent.

Semblava que la gent esperés veure passar la Revolució, la Revolució amb majúscula que molts imaginaven com una senyora grossa de pit empujant una bandera, o cantant la Marsellesa i anant al davant dels revolu-

guraven el trànsit rodat donant voltes a la plaça. A repel i a gran velocitat uns nens de vuit o nou anys voltaven la plaça amb els patinets. Dia excepcional: tota la plaça era pista lliure. Entretant anaven passant ciclistes que sortien a fer esport i a aprofitar aquella tarda de vaga general tan esplèndida.

Els grups misteriosos

Tothom haurà pogut observar durant aquests dies de vaga la presència d'uns grups molt ben organitzats que resseguien els carrers ordenant el tancament de botigues. Va

Guàrdia Civil va dedicar-se cada dos o tres minuts a desfer els grups. Però no hi havia manera d'evitar que la gent s'agrupés en parterres i que demostrés una afeció especial al burlader de la farola.

Els grups contemplaven amb extraordinària curiositat les escasses parelles de la força pública. Semblava que la gent esperés un espectacle.

La càrrega

Des del balcó de MIRADOR, situat a uns trenta-cinc metres d'alçada, a la casa que

En les càrregues de la policia contra el públic, a més de la curiosa dèria de fer prevaler un punt a bastonades o a cops de sabre, hi ha un altre element a considerar i és el costum, tan arrelat en aquests indrets de Europa, que tota la iniciativa estigui d'una banda. No és pas que, moltes vegades, això es degui a la superioritat d'elements per part del representant de la llei. Una estranya tradició estableix que mentre la multitud sent tota la inquietud al cervell i a les cames, el policia sent un formigueig a la mà, com un corrent elèctric que es comunica al bastó o al sabre.

L'APERITIU

Sabres.— La famosa vaga general de la setmana darrera ens ha refrescat un esport que semblava que ja teníem mig rovellat aquells que posen la Rambla de Barcelona damunt de tots els carrers idíl·lics de la terra. Es l'esport de la improvisació, la delicada i tendra corredissa davant del sabre lluent i carregat d'oli com una arengada a la brasa.

Es un esport que no demana entrenament; no s'ha de saltar a la corda amb un somriure envernissat de col·legiala, ni s'ha de trotar desesperadament damunt de la sorra amb un pull-over encastat a la pell. Es un esport que viu a les puntes dels nervis, com una mena de microbi desenfrenat i grotesc. Es pot practicar la corredissa amb un «puro» clavat a les dents, i amb uns idees reaccionàries que es passen amunt i avall de la medulla com si es tractés de la processó de la bona mort, o alguna cosa inflada de cucurull, de plats de cendra i de trompetes militars. Es l'esport de cames ajudeu-me, que no respecta ni la grassa, ni el compte corrent ni el botó del perseverant.

La guàrdia civil i la policia fan una representació magníficament teatral, de qual-sevol passatge de l'Apocalipsi, fent passar els cavalls damunt de les voreres amb un trot de concurs hípic honorable i enraonat. En aquestes càrregues excel·lents, la pacotilla espiritual del bado i de l'home que ha sortit de casa per anar a comprar una terça de peix a la Boqueria, s'enfila per les escales privades, truca als pisos desconeguts, i de tot això de vegades en surt un casament, un joc de garrotades, una llevadora que s'improvisa, i mil coses més que serveixen per demostrar com són útils els tractats d'urbanitat i la prostitució ben organitzada.

Feia molt temps que a Barcelona no havíem fruit d'aquest espectacle. Jo tinc de confessar que, dilluns, el meu cor de mica en mica s'anava tornant jove, i com que no sé per quins set sous em pessiga cada dos per tres un temperament d'historiador, he recordat alguns capítols de la història contemporània de la nostra ciutat. He pensat en aquells bons temps que anaren del fi de la guerra al directori d'aquest país, en els quals les filigranes dels que pegaven i dels que rebien al mig de la Rambla van batre tots els rècords.

I mireu, entre les figures més impressionants d'aquella època, ha sortit tota negra, tota compacta però amb una mena de lluentor imponent, la de mossèn Clascar.

Avui dia hi ha un gavadal de joves de la primera i de la segona volada que desconeixen les gràcies d'aquest capell magnífic. Mossèn Clascar era alt i gros com un pagès que ha menjat moltíssima cansalada. Tenia una punta de faccècia medieval i de murrieria semítica en els saccons continguts de la cara, parlava amb una veu de baix plena de xiulets de rossinyol mal humorat, i era allò que se'n diu un sant home i un català com una casa. Mossèn Clascar era un especialista en el ram de les bullanges del carrer; quan hi havia avalots a la Rambla, la teula d'aquell savi i literat eminent es barrejava amb les terceroles i el metall dels sabres, igual que una esquena de delfí en mig del temporal.

Recordo perfectament aquells dies que estinyolaven les taules de marbre del vell Continental, i que en les plataformes dels tramvies els sabres punxaven l'esquena, amb un cert delit golafre, com aquell que punxa còrgols amb una agulla saquera. De vegades xiulava un tret i les potes dels cavalls feien un dissabte humiliant; el passeig central de la Rambla quedava desert, dos o tres policies que semblava que jugaven a fet, i en mig de la repressió armada, el manteu i la teula impertorbables de Mossèn Clascar; ell no s'havia mogut; fumava un cigarret d'aquells que aleshores venien en un paquet cilíndric, i haurieu dit que tenia tot l'aire d'anar a collir maduixes de bosc en mig de les llambordes de la Rambla.

Jo el trobava moltes tardes a l'Institut d'Estudis Catalans i la seva conversa em queia a les orelles amb tota la sonoritat perfumada d'un vi ranci, i a les set quarts de vuit, es cargolava el manteu, encenia el cigarret, i se n'anava a fer d'espectador de les garrotades. Més d'alguna vegada l'havia acompanyat, i aleshores sentia la màgica protecció de la seva teula. Els policies em semblaven angelets amb bigoti, i els sabres es fonien com una neu de Nadal.

Ara el pobre mossèn Clascar és mort, i ja fa uns quants anys que el vàrem enterrar. Ara la policia i la guàrdia civil no poden sofrir als meus ulls cap mena de transformació màgica. Les coses s'han tornat d'un realisme més cru, i l'esport de la corredissa agafa tot l'aire vil, tot l'aire despulat de mil noucents trenta.

JOSEP MARIA DE SAGARRA.

cionaris com hem vist en els gravats antics.

Semblava que només faltés preparar els domasos i anar a comprar confetti.

En cap altra de les vagues generals s'havia registrat aquest fet. Senyals del temps?

Prenent el sol

A la plaça de Catalunya, les primeres càrregues, o simulacres de càrrega, van començar el dilluns a les tres de la tarda. La primera càrrega fou donada contra un grup que prenia el sol davant el parterre de la Deessa d'En Clarà. Els civils i la policia van aconseguir dissoldre els grups, però quan la força pública s'allunyava els grups tornaven a formar-se. Els grups acudien al sol com les mosques a la mel. El propòsit no podia ésser més burgès: prendre el sol.

— Desengañense ustedes. Cuando el obre-ro...

No calia escoltar més. Era evident que l'orador glossava aquella frase de Karl Marx: «Treballadors, uni-vos».

Entretant, els guàrdies civils, animats pel propòsit de desfer els grups, varen arribar a fer pujar i baixar els cavalls per les escales del tortell que hi ha al mig de la plaça. Llavors van fugir les dones i les criatures que prenién el sol.

Un nen de quatre anys que contemplava meravellat les acrobàcies dels cavalls va dir a la seva mare.

— Em pensava que els cavalls no pujaven i baixaven escales.

— Sí fill — va respondre sa mare. Els cavalls de la Guàrdia Civil pugen i baixen escales. Anem! Anem!

— I els altres?
— Els altres, no. Apa anem! Camina!
Les parelles de Civils i de Seguretat asse-

circular també per la ciutat un grup format per uns cinc-cents vailets la major part dels quals no arribava als vint anys.

La manifestació més important d'aquests grups vàrem presenciar-la a la Ronda de Sant Antoni, el dilluns, a quarts de set de la tarda. Vàrem haver de fer pas a una mena de columna d'honor formada per uns tres-cents homes. La columna anava de part a part de la Ronda, tocant a les línies d'edificació. El grup marxava a quatre de fons, a pas regular, gairebé militar, i en silenci.

Cent-cinquanta metres més enllà arribava un altre grup, també a quatre de fons i format per altres tres-cents homes. I seguia encara un tercer grup d'igual nombre i en la mateixa formació.

En arribar a la plaça de Sepúlveda la força pública va barrar el pas al primer grup. Immediatament es varen avençar el grup i la policia. Durant aquesta topada va morir un obrer del *Dia Gráfico* que se n'anava a casa seva.

Sembla que va! la pena de consignar aquest fet.

Parterres d'homes

Cap a les quatre de la tarda la plaça de Catalunya va començar a adquirir un caràcter que no havia de perdre fins a les vuit del vespre, a l'hora de la gran càrrega contra els badocs. Els burladers que hi ha a la plaça de Catalunya, davant de la Rambla de Canaletes, varen ésser ocupats, per grans parterres d'homes.

I és curiós de fer constar que els grups deixaven lliures els passos de carruatges com si hi hagués tràfic rodat. Des del balcó de MIRADOR vàrem poder comprovar que els grups no varen desdibuixar mai la complicada geometria dels burladers. Un instant estrany els situava en aquells llocs. Des de les quatre a les vuit del vespre la

fa angle amb la plaça de Catalunya i el carrer de Pelai, vam poder contemplar, de vuit a nou del vespre del dilluns, una càrrega que pot qualificar-se de solemne, de la qual no sabem que en resultessin ferits d'importància.

Per major comoditat de l'espectador una càrrega de gran espectacle ha d'ésser vista des de les altures, com si l'espectador fos una màquina de presa de pel·lícules. Hi ha molts factors que poden afavorir-la: necessita un escenari gran amb edificis nobles, un asfaltat impecable, llum artificial abundosa i cal que entre els actors hi hagi policia de peu i de cavall. Sense cavalls una càrrega no val res. La càrrega excita més els cavalls que la música militar. Igual que una gotellada, una càrrega de la policia escampa la gent en totes direccions i amb ritme i ordre prefectes. Vista i soferta al manera radial i en onades concèntriques. Si sembressin homes no els repartirien millor. Si els fessin córrer amb màquina no obtindrien una sincronització de moviments més ajustada. Arribeu a veure que el fenomen no pot ésser més natural. En certs moments, una càrrega se us presenta d'una manera caricaturesca i humorística.

Quan els cavalls en tornen arriben satisfets i triomfants disposats a córrer més que mai. El soroll de ferradures domina el carrer i la policia parla alt, lluint l'idioma amb aires de gran importància.

El fet que tant l'home de la selva com el representant de l'autoritat dels països civilitzats creguin en l'eficàcia de tustar amb força la closca del pròxim i de fer-li un mal físic és un tema que mereixeria un assaig quilomètric. Quan la necessitat de fer mal a la carn d'un altre home, no obeeix a un instint de venjança, sinó al desig de fer entrar una idea al cervell d'un altre ciutadà, o d'imposar la llei a garrotades, l'opressor és castigat amb el grotesc filosòfic.

Viatges Marsans, S. A.

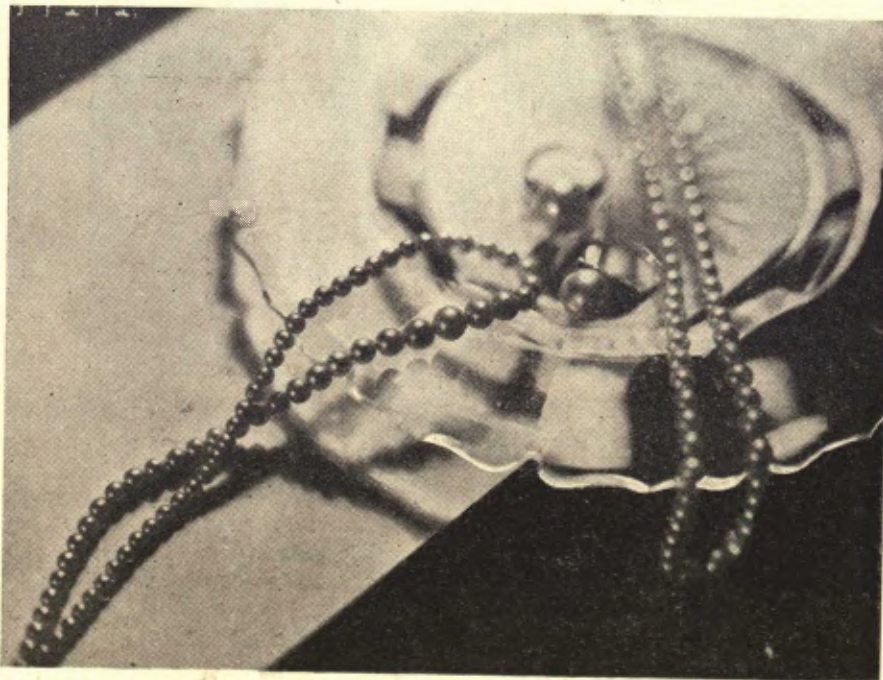
Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES
I PRESSUPOSTOS GRATIS

Feu fer els vostres gravats en la
UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 : Teléfono 33421

RAMBLA DEL CENTRE, 33 - PASSATGE BACARDI, 2

URODONAL

neteja
la sang
intoxicada
per
l'àcid úric

L'URODONAL es
un bon preparat d'acció
eficax i el recomano amb
freqüència

DR. E. M. SILLÉ
Catedratic de Fisiologia
de la Facultat de Medicina
de Barcelona

GRÀFIC INDICADOR
DELS LLOCS A ONT
ES LOCALITZA
EL REUMA

EL PRINCEP I EL POBLE

El primer volum de les Memòries del Príncep Bülów, ex-canceller d'Alemanya, conté dades molt interessants sobre la vida interior de l'Imperi germànic i de la família imperial, que han causat una gran sensació per l'autoritat personal de l'ex-canceller i el mèrit literari de la seva obra. Hem cregut que podia interessar als nostres lectors la traducció d'una carta que Bülów inserta íntegrament, adreçada per Guillem II a la seva mare, a propòsit de la publicació dels records del príncep de Bismarck. No es tracta d'una qüestió personal ni de simple interès nacional d'Alemanya. Es senzillament la demostració de com entenia la dinastia reial de Hohenzollern els seus drets sobirans. El país és considerat com un patrimoni familiar i el millor ministre de l'Imperi era usurpador dels drets de la família. No s'ha dit res tan dur contra les monarquies com les paraules que copiem de Guillem II:

Molt estimada mamà:

La teva bona carta a propòsit de la publicació dels records del príncep de Bismarck vaig rebre-la ahir en arribar en aquest indret solitari i encantador de la frontera. Estic plenament d'acord amb tu sobre la manera d'apreciar-ne la importància i l'esperit, com també els motius que han mogut aquest Busch a fer-los aparèixer.

El seu objectiu és el mateix, que el del difunt Bismarck. Aquest volia ésser glorificat, admirat, adorat pel poble a despeses de la nostra dinastia i de la nostra casa, per les quals feia creure al bon poble alemany que estava sempre disposat a morir, i que ell les havia elevades fins al tron imperial alemany! Però tot això no serveix de res; el poble de mica en mica descobrirà tot el que li pertoca, i aquesta mena de publicacions només servirà per accelerar la manera com es farà la claror en l'esperit de les masses. Les seves finalitats exteriors, tu les has exposades exactament, així com les vies i mitjans que ell va adoptar. Però hi ha un greuge que tu formules en la teva carta, i contra el qual he d'elevat una energica protesta. Hauria, dius, desviat de llurs pares el cor dels teus tres fills grans. El que han de dir els altres per defensar-se'n, ho ignorem, però per la meua part, amb senzillesa, però amb fermesa i la consciència pura, puc respondre: «No. No ha gosat mai — ni jo li hauria permès mai — parlar de tu o de l'estimat papà en presència meua! Però si vols al·ludir a la possibilitat que un de nosaltres hagi ajudat a fer caure el canceller aleshores omnipotent els dies del regnat de l'estimat papà, confesso ben obertament que m'hi vaig oposar absolutament, i per una raó excel·lent. La mort de l'avi havia tan fatalment i fins afeblit la nació, que estava esbojarrada i a punt d'un atac de nervis. En aquest estat es mirava Bismarck, i no nosaltres, com l'únic capaç de transmetre i de mantenir la vella tradició — això era completament fals i l'obra de la seva pròpia astúcia —, però era un fet! Si el papà, i jo amb ell, no haguéssim fet tornar Bismarck a casa seva, s'hauria desencadenat una tal tempesta contra ell i tu, que hauríem estat ben incapaces de parar-la i tu hauries emmetzinat els darrers dies del pobre papà, i espatllat la magnífica i inextinguible figura que tenia als ulls del seu poble. I, pensa-hi, compromés la seguretat d'estar-te entre nosaltres, cosa que potser se t'hauria tornat impossible. De moment, Bismarck era l'amo de la situació i de l'Imperi! I la casa de Hohenzollern no existia! Haguéssim provat només de tocar-lo, i tots els prínceps alemanys — jo n'estava secretament informat — s'haurien alçat com un sol home i ens haurien fet tornar a pendre el canceller, al qual hauríem estat — i sobretot ja més tard — lliurats lligats de peus

i mans! La situació era senzillament impossible. Jo, a partir d'aquell moment, vaig comprendre perfectament la tasca terrible que tu aleshores no preveies, i que el cel havia concebuta per mi; la tasca de deslliurar la corona de l'ombra aclaparadora del seu ministre, de posar la persona del monarca al primer rengle, al «seu lloc», de salvar l'honor i l'esdevenidor de la nostra casa de la influència corruptora del Gran Lladre del cor del nostre Poble i de fer-li

Una de les darreres fotografies de Bismarck en la seva vil·la de Friedrichsruhe

pagar el mal que us ha fet, al papà, a tu i fins a l'avi! Ja era prou terrible per un xicot de trenta anys, haver de començar així el seu regnat, després d'un altre de tan gloriós que tot just s'acabava! Però tot i això vaig donar-me de quin era el meu deure, i gràcies a Déu. Ell m'ajudà, Sense Ell, estava perdut. Quan la lluita s'escalfà i Bismarck començà a fer-me els jocs més audaciosos, no reculant ni davant de l'alta traïció, vaig trametre-li un missatge que deia que em semblava entrar en torneig contra la família; que si era així, li avisava que la cosa era inútil, perquè en aquest cas havia de perdre la partida. La resposta fou tal com jo esperava, i el vaig aterrar, estenent-lo sobre la sorra, en interès de la meua corona i de la nostra casa! Doncs bé, d'ençà d'aquell any terrible, he hagut de plantar cara a la tempestat de sentiments d'Alemanya, i a les maniobres més vils del furor i acarnissat B...! Es el que el pobre papà i tu mateixa hauríeu hagut de suportar. Jo ho he suportat tranquil·lament, sense rondinar, amb l'estendard reial ferm a la mà, l'escut barrat de negre i de blanc al braç, i Déu a dalt! Ho he suportat, tot sol durant vuit llargs anys! On és ara? La tempestat s'ha calmat, l'estendard enlairat ondula a la brisa, reconfortant les mirades que s'eleven a ell, la corona envia els seus raigs «per la gràcia de Déu» al palau i a la cabana, i — perdona'm que t'ho digui — l'Europa i tot el món paren l'orella per saber «què diu o què pensa l'emperador d'Alemanya», i no quina és la voluntat del seu canceller! A la meua manera de veure, hi ha un punt sobre el qual la teoria del papà sobre la continuïtat del vell Imperi dintre el nou és justa; ell ha aguantat sempre, i jo faig el mateix! Per sempre més només hi ha un emperador de debó al món, i és l'Emperador alemany, abstracció feta de la seva persona i de les seves qualitats, però pel dret d'una tradició vella de mil anys. I el seu canceller no ha de fer més que obeir!

El teu respectuós i abnegadíssim fill,
Willy

mirant a fora •

Sennepe i el diputat desconegut

Jehan Sennepe és indiscutiblement el millor caricaturista polític francès. I això que les seves idees polítiques són ben lluny de les nostres.

El dia del darrer escàndol de la Cambra francesa — interpel·lació sobre els escàndols bursàtils, — Sennepe passejava per la sala de Passos Perduts. Un diputat socialista cridava:

— El primer que cal fer és treure els periodistes d'aquí. No hi han de fer res, som a casa nostra, nosaltres!

— A casa vostra? — va interrompre Sennepe. — Què no us recordeu que som el poble sobirà?

— Sóc diputat, senyor. Potser per vos és no ser res això?

— Exactament, ara ho heu dit, ser diputat és no ser res.

— Sóc Lebre, diputat del Sena Superior, — féu el diputat, fora de si.

— Així sou vos el diputat desconegut? — va fer Sennepe tranquil·lament.

Filantropia i Banca

En el procés de Mme. Hanau, quan aquesta ha estat invitada a explicar-se sobre els 150.000 francs que retirava cada mes per a les seves necessitats personals, la genial financiera respongué:

— Però si jo no em dedico pas a la filantropia, senyor president, sinó a la banca.

Els Racistes Alemanys

L'enquesta practicada per la Reichswehr sobre la propaganda racista ha demostrat que el moviment no provenia exclusivament de Hitler. Un dels oficials acusats en el procés de Leipzig, ha respost:

— Les idees d'alliberació nacional sostingudes per Hitler són les mateixes que hem après als bancs de l'escola militar.

Von Falkenhause, general director de l'escola d'infanteria de Dresde, que ha passat a la reserva, s'ha inscrit al partit racista, com també el general Wollwosth, comandant de la 4.^a regió militar, també passat a la reserva. El lloctinent Scheringer, un dels acusats en el procés de Leipzig, acaba de publicar una carta oberta al ministre, acusant-lo d'esperit de rutina i anunciant-li que la nova generació d'oficials atterrà els falsos ídols. El general Gröner, davant d'aquesta onada d'indisciplina, no sap de quin cantó girar-se.

— Puc pendre sancions — diu — contra els oficials joves, però si s'han de castigar els caps de coses, són els generals culpables, tot

Un ex-militar alemany, socialista militant en l'actualitat, diu que els oficials racistes semblen aquells freres de la Trapa que només poden parlar dos dies l'any. Aquests dos dies parlen del matí al vespre. Igual fa l'oficial alemany així que s'ha vist lliure de la fèrria disciplina imperial.

Sense lrapa

Gaston Gérard, alt comissari del Turisme francès, té una veu formidable que domina tots els sorolls.

Recentment, a l'àpat de Dijon, en ocasió de la Fira Gastronòmica, quan l'alt comissari començà el seu discurs, un alcalde rural va dir al seu vel:

— Deu haver-hi un altaveu sobre la taula.

— No — li digué el vet, — esteu sentint directament l'alt comissari, sense altaveu.

— Doncs està molt ben imitat — concloué l'alcalde.

Missions diplomàtiques

Quan el rei Carol de Romania hagué reconquistat el tron, pensà tot seguit a liquidar alguns assumptes sentimentals, sobretot els de Zizi Lambrino i Lupescu.

Confia aquesta missió a Dinu Cesianu, amic seu, nomenant-lo ministre de Romania a França, amb instruccions concretes i precises. Abans d'aquest nomenament, l'activitat de Cesianu es limitava a les cròniques de boxa al diari Adeverul i a presidir societats pugilístiques. El seu nou càrrec el sorprengué i fins li féu l'efecte que li venia gran. Però així i tot empenygué les negociacions.

Desgraciadament, no li han reeixit. Zizi Lambrino sosté la indiscutibilitat dels drets del seu fill a l'heretatge reial, i la Lupescu ha trencat tota mena de relacions amb l'ambaixador. I mentrestant a Bucarest pensen nomenar un altre ambaixador a França.

J. C. N. FORESTIER

Després d'escampar pel món els seus jardins, Forestier ha deixat les fadigues del seu art i d'aquest món, per pendre un llarg repòs. No m'agrada de dir que és mort. El millor d'ell mateix té encara molts d'anys de vida. Es per això que no escriuré un article necrològic, d'aquells feixucs com una llosa tombal.

Personalment, almenys, mentre els arbres que ell ha fet plantar a casa nostra creixin, jo el veuré viu i vigilant. Temaré, si ens

ció, havia sortit excepcionalment bé. Ens agraïa, d'amagat, l'haver-lo entès i servit fidelment. Tenia tants de motius de rancúnia amb els que, als uns i els altres continents, li havien capgirat els seus projectes!

Es comprén perfectament que, amb aquesta mena de caràcter, Forestier havia de tenir grans amics i encara més grans enemics. Si jo crec tenir totes les raons del món per ésser dels primers, els segons potser tenien també les llurs. L'esperit crític de Forestier

descuidem, que Forestier torni a renyar-me vigorosament, a m'engueuler, com deia ell en els seus mals moments. Si ens deixem dur per una complicació de dibuix o de fantasia, pensaré que encara pot dir-me, ple de mala intenció: «Que vous êtes espagnol! no voleu semblar-ho, però aquest gust per la complicació us traïx!»

Els que no l'han conegut de prop — o almenys de tan a prop com jo — potser l'imaginaven un home dolç, artístic, gairebé angèlic, passejant entremig de les floretes i les brotades tendres. Els que així l'imaginaven, restaran sorpresos del que he dit, més sorpresos de saber que, cada nova visita que ell feia al Parc de Montjuïc, era marcada per una terrible escena de malhumor, de sarcasmes i de planys amarguissims pels nostres «bunyols» — vous vous êtes f... de dans encore une fois!

En els seus accessos de mal caràcter, que en podríem dir, no deixava res per verd. Tota la Raça Catalana en patia. «Quina gent!» deia... i afegia moltes coses. Després, però, començaven les comparacions amb Sevilla, amb la gent de Fez, amb Buenos Aires, amb Cuba, i finalment amb París.

A tot arreu, treballant i treballant, i sempre m'he de dedicar a la col·locació de mitges soles.

Al darrera de nosaltres, a París, a Amèrica, parlava bé de nosaltres, i sé que ens estimava. El parc de Montjuïc, en els trossos directament executats sota la seva inspira-

estava sempre en acció: els que no els agrada la crítica contrària, no podien estar contents d'ell.

Amb la mateixa vivacitat que als altres es criticava a ell mateix. Quan la fondalada de la Font del Gat era quasi llesta, jo li vaig dir, una tarde, tot baixant de la dita Font: «No exagereu! el terreny és tan difícil que tothom ha de comprendre que no tot ha pogut sortir bé!» i ell va respondre: «Justament perquè el problema era difícil hauria calgut mostrar que érem capaços de resoldre'l; ara tothom podrà dir que un altre ho hauria fet millor!» No li agradaven mai les pròpies solucions, s'eternitzava davant d'una escala o d'una plantació, abans de resoldre definitivament el que calia fer-hi. Molts em planyien de veure'm passar hores i hores en aquella feina. En Ramon Reventós, com a arquitecte de l'Exposició, i En Miquel Aldrúeu, jardiner, eren sovint de la partida. A cap dels tres no ens ha sabut greu d'haver-ne estat.

I ara, a l'hora de la cerimònia fúnebre, quan els ambaixadors i els representants de les ciutats del món on Forestier havia treballat vénen a tornar-li una part de les flors que ell els havia regalat a Figaró, Lucien Corpechot, a un article al Figaró, ha escrit que els que han vist Montjuïc poden tenir una idea del que Forestier era. Hem vingut, doncs, En Reventós i jo, perquè no sembli que Barcelona és menys agraïda que les altres ciutats i perquè es sàpiga que ens recordem d'ell.

NICOLAU M.ª RUBIO I TUDURI.

París, 30 octubre 1930.

El ama de casa

debe llevar sobre sus hombros, no sólo la carga del cuidado doméstico si que también está ligada por sus deberes con la sociedad. Y no todos los días está en condiciones de hacer frente a las contrariedades de la vida, especialmente cuando algún mal la agobia, el dolor de cabeza, de muelas, jaqueca, neuralgia o los trastornos mensuales, etc., que son causas de mal humor y postración.

En tales casos debe tener a mano la

CAFIASPIRINA

que no sólo ahuyenta los dolores sino que posee también la acción reanimadora y estimulante de la cafeína. Con ella pueden cumplirse las obligaciones de la vida, con buen ánimo y satisfacción.

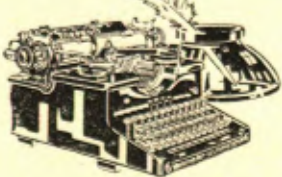
Tome, pues: Cafiaspirina.

No afecta al corazón ni a los riñones.

Evitareu intervenció de mecànics adquirint una

TORPEDO 6
FORTA
i
RAPIDA

Una meravella de la tècnica alemanya
Albiol G. i Riera S. A.
Passeig de Gràcia, núm. 42 • Telèfon núm. 15345

CATALANS!
adquiriu un
JORDIET
Val 3 ptes. Novetat de
CLINICA DE BEBES
6, Tapineria, 6
(Via Laietana)

Fontbernàt
Sastre

CUCURULLA, 2, 1.^a

LES LLETRES

UN EPISTOLARI

AL COR DE MARCEL PROUST

Es a les llibreries el primer volum de la *Correspondance générale de Marcel Proust* que publiquen Robert Proust i Paul Brach a la Librairie Plon.

La col·lecció ara iniciada aspira a ésser el recull ordenat de l'epistolari del creador d'*Albertine*.

Els lectors de Proust reserven als preciosos documents una admiració idèntica a la que l'obra els inspira. Aquestes lletres, amb la picantor de l'inèdit, els hauran proporcionat la il·lusió que l'absència del literat no és tan total i definitiva.

Es pel geni un moment de compromís aquest en el qual els reflectors de la pública curiositat abandonen l'obra per a fixar-se damunt l'home. Per més que l'autor, en vida, hagi aconseguit escamotejar la seva intimitat, emparat o diluït en l'obra, no podrà evitar el moment de la mort, personal i intransferible. És ara quan l'home resta sol i dret a primer pla, l'obra relegada a teló de fons.

No tothom qui va vers el gran home és guiat per l'amor, o solament per la simpatia. Si el geni és una gran foguera, són molts els carents de llum pròpia que se li acosten, per a provar si les flames il·luminen llurs cares, única manera de salvar-se de l'obscuritat.

Es clar que la figura de Proust era massa poc «públic», per a témer que algun «profiteu» de la literatura se'n servís de trampolí. Ni era fàcil que mai les seves «pan-

toufles» fossin exhibides en públic, com li succeï a France, un dia prologuista seu.

Ha estat tan gran el respecte i la veneració dels qui després de la seva mort s'han acostat a Proust, que més que la d'admiradors, els escauria la denominació de fidels. Essent així, no ha d'estranyar-nos que campant en la intimitat del gran home, i sense entretenir-se en objectes banals i domèstics, hagin fet cap al cor de Marcel Proust, divisa que les Editions Kra posen al damunt d'un aplec de lletres íntimes, publicat dins la «Collection XXe Siècle». I és que en Proust a penes existeix el dualisme entre l'home i l'obra, patent en tants altres escriptors.

La producció literària és fruit dels moments més lúcids, estant la seva creació sotmesa a la reflexió i a l'esmena. D'aquí prové que l'obra gairebé sempre sigui superior a l'autor, home a fi de comptes, i com a tal, feble i imperfecte. En aquest cas agafar la ploma equivaldrà per l'escriptor a canviar d'indumentària; a «posar-se presentable».

Hi ha literats, però, pels quals no està ben delimitada la frontera on acaba el món real i on comença el que llur imaginació crea. L'acte d'escriure no opera en ells cap transformació essencial i es produeixen lluny de la més lleu afectació; sense ombra de «pose». Proust, com ha permès de constatar la seva correspondència, pertany a aquesta categoria de literats.

Es troba en les seves lletres la mateixa llum dolça i matisada, la qual banya els personatges i les coses en la seva novel·la. El fet més insignificant fa reluir aquelles delicadeses i sensibilitat tan extremades, l'origen de les quals és situat pels crítics en la malaltia que consumia Proust.

No ens hem proposat espigolar l'epistolari proustià. No sabem, però, deixar de referir-nos a unes lletres datades en l'agost de l'any 1913, i adreçades a Lucien Daudet, fill d'Alphonse i germà de Léon.

Proust havia tramès a Lucien Daudet les proves del primer volum de *Swann*, en el qual llavors treballava. La lectura de l'obra entusiasma a Daudet, que cursa a l'autor una lletra oferint-se a escriure un article encomiàstic del llibre. De la resposta de Proust són els paràgrafs següents: «...quant al que em dieu d'un article, no tinc cap necessitat de posar amb vos, cosa que altrament no faria amb ningú. Això serà per a mi, si no varieu d'opinió i de desig, una joia profunda...» Més avall afegia que la publicació de l'article complauria el seu

amor propi, puix que «aquest no és pas *gâté*, gaire sovint.» Aquí enumera una sèrie d'infructuoses temptatives fetes per a publicar diversos escrits en la premsa, acabant: «Però amb la vostra signatura serà una cosa molt més fàcil!»

En una lletra següent, i a propòsit de l'article ofert per Lucien Daudet, hi ha aquests mots: «Solament si no us repugna la idea de confiar-me'l (sota sobre tancat perquè jo no el vull llegir, sense això no

Marcel Proust en 1920

podria pas decentment posar-lo en circulació)...» Aquí passa en revista tota la premsa parisenca, tot sospesant les possibilitats que hi ha de col·locar l'article en qüestió.

I l'home que parlava amb tanta il·lusió d'un article elogios en perspectiva, i temia que restés inèdit, havia escrit *Un amour de Swann*!

Alta exemplaritat la d'aquestes lletres a casa nostra, on cada dos per tres es desapareixen les vint-i-una canonades, i on columnes i columnes de diaris acullen els elogis més ineptes dedicats a les obres més mediocres!

En la successiva i creixent estimació dels esperits selectes, i no en les consagracions apoteòsiques, és on el geni troba la garantia de la immortalitat.

ANDREU A. ARTIS

UNA TRADUCCIÓ

Hem rebut els següents documents, que publiquem, entre altres motius de més pes, perquè l'interessat ho demana:

«Sr. Director de MIRADOR. Ciutat.—Molt senyor meu: Vostre diari ha publicat un comentari sobre la meua traducció, al català *El Foc*, de Barbusse, espero doncs, de vostra cavallerositat fareu publicar en el mateix lloc l'original que us trameto. Us saluda» etc.

«He llegit el comentari a la meua traducció *El Foc*, de Barbusse aparegut a MIRADOR, el dijous 6-XI, i dec dir al Sr. A. A. signant del comentari, que és la primera vegada que faig una traducció al català, i *El Foc*, de Barbusse és una obra plena de dificultats, no sols pel lèxic riquíssim emprat per l'autor sinó també per la modernitat de les seves imatges que dificulten encara més la seva traducció. Amb la meua pobresa assimilativa del llenguatge literari català, confesso, que m'ha sigut més difícil de trobar el significat i el matis exacte a la nostra llengua, que ho haguera sigut segurament, al meu trempat crític, si s'hagués encarregat de la traducció.

«Equivocacions, lapsus, n'hi ha a totes les traduccions. Vol dir-me el meu anònim crític, en quina traducció no trobarà errades de caixa semblants a la d'àguila per agulla (ja que no té ni l'accent) que ell té l'amabilitat de penjar-me?

«Què no és acurada la meua traducció d'*El Foc*, de Barbusse? Què és superior a les meves forces? Què és un atreviment, haver començat amb una obra d'aquesta qualitat?... Potser sí! Què el Sr. A. A. ho faria millor? D'acord!

«Malgrat tot, agraeixo moltíssim al Sr. A. A. el seu comentari i si sapigués el seu nom i la seva adreça li donaria les gràcies personalment. Ara bé, ja que no conec el nom ni l'adreça del Sr. A. A. sols em manca dir-li, que quan un Sr. es permet jutjar en la forma que ell ho ha fet, té que tenir quan menys, el valor cívic de signar-ho. L'anònim no ha sigut mai una arma noble i lleial! — Santiago Masferrer i Cantó.»

Podríem dir moltes coses al senyor Masferrer i Cantó, però ens limitarem a tocar dos punts de la seva carta.

Les errades de caixa són impotents per explicar, no ja la manca absoluta de sentit dels paràgrafs que transcrivim, sinó

àdhuc la traducció de romans il·lustrats per romansos il·lustrats.

La nota que ell qualifica d'anònima no era firmada, per la seva importància i extensió, amb nom i cognom, és cert, però duia les inicials d'un col·laborador de MIRADOR, i no dels menys actius. I per molts això ha estat una llàstima, perquè hi hauria hagut empentes per declarar-se'n responsable. A part d'aquesta identificació de punts de vista per par dels redactors i nombrosos col·laboradors, consti al senyor Masferrer i Cantó que a MIRADOR no es col·loquen originals per sorpresa, de manera quel baldament la dita nota hagués estat real, ment anònima, l'haurien emparada, si e-nom de la publicació no fos prou, els de les persones que n'assumeixen la responsabilitat.

La segona edició

EL FOC

d'Enric Barbusse

l'excel·lent traducció catalana de S. Masferrer acaba de sortir

(segona edició)

Demaneu-la a totes les llibreries i quioscs,

és la segona edició!

LLIBRERIA CENTRAL

GRANS NOVIATIS EN CORBATES INARRUGABLES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

Agència exclusiva per a la venda de MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16

Tel. 12781

N.º 78

N.º 31

N.º 69

COL·LECCIONISME D'ART? UNA BONA SUBHASTA!!

UNA COL·LECCIÓ comença, a voltes, en forma inconscient. Sens voler CAL TRIAR les ocasions per a començar-la

Una bona ocasió: UNA SUBHASTA DE CALITAT Una Subhasta de calitat: SALA PARÉS, 2 a 5 desembre

ANTIGUITATS = ART CATALÀ S. XIX

MOBILIARI = SELECTE = TALLES = ROBES

Els gravats
que publiquem

- N.º 78-Peter Huys?
- » 69-Van Loon
- » 306-Montañés
- » 31-Juan de Juanes?
- » 98-Jean Gossaert

Una data
a no oblidar

2 a 5 DESEMBRE

Uns números a
retenir del catàleg

- N.º 74 — 322
- » 99 — 320
- » 1 — 163
- » 85 — 181
- » 300 — 21

SALA PARÉS - ESTABLIMENTS MARAGALL, S. A.
Petritxol, 5 - BARCELONA

EXPOSICIÓ: Dies 22 novembre a 1 desembre

SUBHASTA: Dies 2 a 5 desembre, a les 6 tarda

N.º 306

N.º 58

I E L T E A T R E

LA DEGENERACIÓ DEL VODEVIL

Parlar-ne, des del punt de mira de la qualitat no val la pena. Els títols d'obres, que s'anuncien als diaris, ja donen perfecta idea de llur baixa condició: pertanyen a la pornografia.

Consti que no en parlarem si no fos amb el propòsit de recordar al lector que encara avui, any 1930 i a Barcelona, existeix un focus d'infecció teatral important del qual cal preservar-se.

Resulta que tenim uns teatres especialitzats, els quals el cultiven amb assiduitat, però en una forma que ja no en queda ni la carcassa. Les obres són un pretext, simplement, per a despullar-se i dir i fer porqueries davant de l'espectador.

Ara bé. No sé a què deu ésser degut ni per quina raó misteriosa pot haver-hi qui, tenint una massa de públic a l'abast de la mà, un prestigi sòlid — coses que en el teatre són una garantia d'èxit — i sobretot, comptant amb uns precedents dignes que podrien servir d'al·liconament, els aprofiti, justament, per a fer tot el contrari, és a dir, per a empastifar-lo.

Cal dir-ho. El vodevil és un teatre de qualitat. Es enginyós, té gràcia, i l'absurditat, més aparent que real, dels temes que s'hi plantegen hi dona una punta de grotesc única. És un teatre d'humor, d'ironia i a voltes sagnant.

Allò que en el teatre no pot ésser dit seriosament, car causaria de ple en el sermó — i el teatre no n'admet — el vodevil pot posar-ho en ridícul. Teatre inclús alligador, com en el cas de *La Presidenta*, una obra mestra del gènere — en la qual hom satiritza amb agudes determinats procediments de la justícia francesa. El vodevil, en resum, és la caricatura duta a l'escena.

Mai els francesos no cauen en la brutícia poca-solta i sistemàtica, perquè no creuen que aquesta sigui, per ella sola, un element essencial, com fa l'efecte que creuen açí.

A més d'aquesta raó d'ordre moral, n'hi ha una altra de caràcter material, la qual ve a reforçar aquest parer nostre. Que en temps del vodevil bo, *Cuida't de l'Amèlia*, *Porten res de pago*, *La Presidenta*, *Falten cinc minuts*. La primera vegada i d'altres, aquestes obres es feien centenàries als cartells, mentre que ara cal renovar els cartells tot sovint si volen atraure públic. Aquesta darrera raó, per ella sola, sembla que hauria d'ésser suficient per a fer obrir els ulls als interessats.

Abans donava gust d'anar-hi. El vodevil era un teatre digno, tenia to.

Ara fa fàstic d'anar-hi. Hom se n'aparta amb escrúpol. I si no fos que veu els actors

caracteritzats jugar els respectius papers i veu la decoració, les bateries, els ersos i la gàbia folrada de l'apuntador, creuria haver-se equivocat de lloc.

Per la seva banda els actors que s'hi dediquen utilitzen un idioma especial farcit de descarades grogleries. A més, s'han empecat una manera característica de gesticular que s'hi adiu. Hi ha actor que perquè es pensa que fa gràcia sol bellugar-se per

PASSARELL

Elena Jordi. intèrpret en el bon temps del vodevil

l'escena d'una manera diferent de la normal entre homes.

Els autors i traductors hi contribuïen igualment. Obra que s'empequen o que tradueixen, cuiten a empastifar-la.

Sempre que es presenten cassos d'abagassament artístic com aquest al qual ens referim, si hi ha algú que en protesta indignat o fastiguejat, hom cuita a al·legar, com una raó suprema, que el públic o vol o li agrada així.

Els fets diuen el contrari precisament. Justament quan l'època de *La Presidenta* i *Cuida't de l'Amèlia* les obres es feien centenàries als cartells. Ja ho hem indicat més amunt. No es per demés, però, repetir-ho. És més. Amb dues o tres obres una empresa omplia una llarga temporada d'hivern. Es precisament ara quan les empreses tot dient obrar de conformitat amb els gustos del públic, es veuen obligades a renovar el cartell amb una rapidesa cinematogràfica.

Hi ha hagut temporada que ha calgut defensar-la a base de teatre de districte cinquè, més o menys realista, i de sainets.

D'uns quants ençà, els èxits grossos dels teatres de vodevil han estat obtinguts amb obres de l'Amichatis i els sub-sainets d'En Roure, les quals no són vodevils. Aquesta paradoxa té un sentit molt clar. En dir que el públic ho vol així fa l'efecte que se surt al pas d'un possible retret. I de passada, carregar a gràticent el mort al públic d'una culpa que és exclusiva dels actors, partidaris del mínim esforç, és més còmode, en efecte, sortir a escena a fer el beneit que haver d'estudiar i interpretar dignament un tipus — i de certs autors de Paral·lel els quals — Déu hi faci més que nosaltres — es defensen com podem, perquè no poden fer altrament. La manca de visió dels que porten el cap acaba d'arrodonir aquest conjunt lamentable.

JAUME PASSARELL.

TRADUCCIONS

Als nostres escenaris es representen més traduccions que obres d'autors indígenes. Això de vegades indigna els articulistes locals. Però, és que algú coneix un altre recurs per als nostres teatres?... Avui a Catalunya no hi ha més que cinc o sis autors amb cara i ulls. Impossible, doncs, que forixin material suficient per al consum de les quatre escenes que funcionen normalment a Barcelona.

Ara bé: amb quin criteri són triades les obres d'importació? Artísticament i financiamment, els resultats que donen són gairebé sempre tan magres que hom no sap estar-se de pensar que les obres són triades, més que amb un criteri equivocat, amb una manca de criteri.

Examinem, però, alguns d'aquests criteris. L'empresa de Novetats, per exemple, té el criteri de donar-ne molt poques, però rigorosament seleccionades. Són traduccions fetes amb tota pulcritud i anunciades a tot bombo. Però, ai las!, això és la teoria. En la pràctica, entre aquestes traduccions, i mig en silenci, l'empresa té cura de fer passar algunes adaptacionetes que un hom no endevina quina finalitat poden tenir. Es que fan les delícies d'un públic més aviat indesitjable? Es que donen diners? El cert és que rebaixen la categoria artística del teatre i que n'aparten el públic intel·ligent i discret.

Un altre criteri interessant és el que havia començat a inspirar en aquest aspecte les tasques del Romea: fer conèixer act els grans èxits internacionals. Evidentment, un tal programa havia desvetllat ja la curiositat dels intel·ligents, i, a la llarga, hauria desvetllat també l'apetència del públic. Un èxit de públic — la *Mary Dugan* — i un èxit de públic i de crítica — *El carrer* — havien enlaminat l'empresa. El camí, però, no és lliure de perills. Tothom sap que obres que de vegades triomfen a Nova York i a Londres, fracassen a París. Res, doncs, no garanteix que un fracàs semblant no es produeixi a Barcelona. I, en efecte, un fracàs — el de *Fi de jornada* — ha bastat per desviar d'aquest camí l'empresa. És llàstima. En teatre, com en tot, l'èxit el donarà la perseverança en un bon propòsit. No les provatures a l'atzar.

Un altre criteri seguit per les empreses és el de triar obres alegres del repertori francès i adaptar-les a una català desvergonyit. Aquest procediment sembla que, de vegades, ha donat econòmicament bon resultat. Ha tingut, però, la virtut de crear un públic especial: un públic que va al teatre amb el mateix esperit que aniria a passar l'estona a un prostíbul.

Entre aquests programes, se'n dibuixa, sobretot, un altre d'indecs i flotant. Cada teatre l'acarona una mica i abandonant-lo gesa francesa. Portat a terme amb persistència, i alternant les traduccions amb obres del país que no desdiguessin de les estrangeres, és probable que a la fi el resultat fos econòmicament brillant. Artísticament no seria tampoc menyspreable. Els empresaris, no obstant, amb comèdies d'aquesta mena s'hi agafen moltes vegades els dits. El públic, conclouen, no està per fineses.

DOMÈNEC GUANSE

LA MUSICA

Tenim entès que el mestre Lamote de Grignon té en cartera una partitura, expressament escrita per a orquestra de vent, de Paul Hindemith, un dels més destacats autors de la jove escola alemanya. En parlem als nostres lectors. Estem segurs que la seva estrena a Barcelona causarà sensació.

Darius Milhaud publica a la U. E. les obres pòstumes d'Eric Satie: 5 *Grimaces*

Darius Milhaud

(pour le Songe d'une nuit d'été): *Jack in the box*; *Les aventures de Mercure*, ballets i *Geneviève de Brabant*, pantomima amb chors i dos solistes. Les dues primeres obres es publiquen també instrumentades per orquestra, per Darius Milhaud.

Senyalem el pas de Mme. Alvar i de M. G. Jean-Aubry per Barcelona, on han estat hostes del Conferència Club. Mme. Alvar il·lustrà amb una sèrie de *mélodies i lieder* d'èpoques, autors i nacions diverses el tema de la conferència de M. G. Jean-Aubry, que versava sobre el rol que han jugat *Les animaux dans la musique*, des del temps mític d'Orfeu fins al *Bestiaire* de Poulenc-Apollinaire. Omplia el saló del Ritz un públic *amusé*, en part pel tema de la *causerie*, en part pel rol del magnífic cigar que fumava, a primera fila, el nostre senyor batlle. Juli Pons, servit per un mediocre instrument, ens ensenyà a cançons i cançons instrumentals. Demanem a M. G. Jean-Aubry, autor de dues obres de fina crítica, *La musique française d'aujourd'hui* i *La musique et les nations*, i director de l'excel·lent revista musical anglesa *The Chesterian*, massa poc llegida a Barcelona — que a la seva pròxima visita ens parli del rol dels joves músics francesos i anglesos.

Gran Teatre del Liceu

Dissabte, a les dou en punt

12.ª de propietat i abonament corresponent a dissabte

Funció en honor i comiat de l'eminent sopran MARISE BEAUJON

Última representació de l'òpera en 3 actes

THAIS

del mestre MASSENET.

Diumenge, tarda, última representació de

TRISTANY I ISOLDA

ES DESPATXA A COMPTADURIA

TEATRE GOYA

COMPANIA TITULAR

Primera actriu: CARMEN SANCHEZ

Director artístic:

RICARDO DE FORTUNY

Avui i tots els dies, l'obra de la temporada

El Gato y el Canario

TEATRE NOU

tots els dies

Noche de Verbena

l'èxit líric del mestre Vives

Teatre català NOVETATS

Compania catalana, direcció: CARLES CAPDEVILA

Diumenge, a dos quarts de quatre

El rei que no reia

a tres quarts de sis, en honor de l'eminent poeta J. M. de Sagarra, 50ª representació de

La corona d'espines

i reestrena de

CANÇÓ DE TAVERNA

Nit: **LA CORONA D'ESPINES**

i les cèlebres **BON JOHN'S AND GIRLS BAND**

Teatre Català Romea

COMPANIA VILA-DAVÍ

Tots els dies, tarda i nit, l'èxit més gran de Barcelona

LA VEINA DEL TERRAT

Diumenge, a dos quarts de quatre, espectacles per a infants

LA FLOR DEL LLIRI BLAU

AVUI I CADA DIA EN EL

"CASCARRABIAS"

COLISEVM

PRESENTACIÓ DE
ERNESTO VILCHES

l'il·lustre actor de l'escena espanyola, en la millor caracterització de tota la seva brillant carrera artística, secundat per

**CARMEN GUERRERO
RAMON PEREDA
BARRY NORTON**

Es projectarà també el film de dibuixos animats en espanyol

LA PALOMA

que iniciarà a Barcelona la seva carrera triomfal entre ovacions

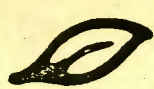
Es un film Paramount totalment parlat en espanyol

RESTAURANT I VENDA
DE PEIX, OSTRES MARISC

BON TEMPS

7, QUINTANA, 7. - TELEF. 16102
Entre carrers Ferràn i Boqueria

EL CINEMA

Els Docs de Nova York

Els docs de Nova York pot considerar-se com l'obra mestra d'aquest realitzador genial que és Josef von Sternberg, i dir això equival a qualificar aquest film com una de les fites més remarcables assolides pel cinema mut. Una tan formidable densitat moral com enclou aquest film, palesa categòricament fins a quin grau el cinema havia portat darrerament aquest art del sondatge creixent de la vida psicològica, que permet aquí, el mateix que en *Soledad* i *Albada*, con-

cobriran com una raó de viure, i Bancroft definitivament aquest cop, s'haurà deixat arrencar a l'estranya fascinació del vaixell i del mar, que per ell són l'emblema de la llibertat espiritual.

Potser hauríem trobat més d'acord amb l'esperit del film que aquest s'acabés amb l'escena de la partida de Bancroft. Trobem que el retorn d'aquest allargassa innecessàriament el film, amb una digressió que treu no poca significació a l'obra.

George Bancroft i Betty Compson et «Els docs de Nova York»

centrar l'acció i guanyar en profunditat el que es perd en extensió, és a dir, en moviment extern i pintoresc material.

Ens trobem davant d'una acció absolutament interna i d'una rica i matisació psicològica de primer ordre.

Sternberg ha situat la seva acció en el marc dels molls neoyorkins i el títol original del film, que és textualment el mateix que figura en la versió espanyola, indica prou bé la importància que l'autor atribueix a l'ambient en el qual es desenvolupa l'assumpte.

Els molls on els mariners consagrats a la mar, amb una nostàlgia de sempre, deixant el passat com a cosa morta, els molls, diem, fan cos en aquest film amb l'acció psicològica. Sternberg els ha figurat amb un sentit fotogràfic puixant de poesia plàstica, jugant amb les penombres i els elements materials amb un virtuosisme sense fallida.

Bancroft figura en aquest film un tipus que ha d'encantar l'André Gide que ha escrit: *Foyers, je vous hais!* Com no reconèixer en aquest tipus de Bill un home de la raça de Menalque, incapaç d'ancorar enlloc d'una manera definitiva i disposat a tastar, com diu ell, tots els fruits de la vida, capaç sempre de partir, l'endemà absolutament disponible a la nova aventura, considerant el passat com a cosa absolutament gratuïta, vivint amb solenne des preocupació només en el moment present, oblidant amb l'alcohol i les dones el no-res d'un viure a la deriva, sense solta.

Aquesta existència sense nord, una nit ell l'associa amb la d'una pobra xicota que, cansada ja d'un viure també absurd, havia pretès acabar d'una vegada intentant el suïcidi. Recíprocament, un a l'altre, es des-

Una obra plena de dolor i de veritat. D'abjecció i de misèria, però esguardada amb la lucidesa de gran artista que mou l'espectador en un moviment d'humaníssima pietat, a la manera dels grans mestres. Hi ha llàgrimes com les de la Blacanova després de la cerimònia nupcial i les de Betty Compson mentre tracta d'enfilat l'agulla, que diuen millor que res la gran humanitat de l'obra i la manera com el seu autor sap extreure la poesia més pura dels aspectes més ombrívols de l'existència. Un sondatge del qual l'artista no surt precisament amb les mans brutes.

No pot restar aquí net, a parlar del film, ben impecable la tasca de l'autor, no creiem necessari insistir ni menys detallar en una obra concebuda amb tanta vigorositat.

Betty Compson porta escrita en el seu rostre (tan absurdament explotat pel cinema) les marques d'un sofriment punyent atemperat només per l'expressió d'uns llavis cínics a estones, amargament cínics.

Blacanova, Bancroft han fet en aquest film probablement el millor de la seva carrera artística.

JOSEP PALAU.

JA HO SABEU...

—que Benito Perojo ha ingressat a la Metro-Goldwyn? Esperem que l'eminent director de *La Bodega* hi trobarà facilitats per desenvolupar les grans qualitats del seu treball professional.

—que Bernard Shaw ha declarat al micròfon del *British Movietone News* que ha complert 124 anys? 74 que en té segons el calendari, i 50 més deguts als que avança al temps present, segons ell.

PANORAMA

Per una revisió del cinema silent

No fa pas molt, quan l'Empresa Cinea va decidir celebrar pel seu compte les antigues *Sessions Mirador*, nosaltres vàrem renunciar a continuar-les, com explicàrem als nostres lectors. De totes maneres ja dèiem que sempre estàvem a punt d'entrar de nou en activitat si les circumstàncies ho aconsellessin.

Com que, per altra banda, són tants els amics i lectors que ens han pregat que d'una manera o altra organitzéssim quelcom que permetés restablir aquell contacte efectiu i periòdic entre ells i nosaltres, hem pensat, aprofitant l'avinentesa del moment actual, crític per a la història del cinema, que podríem fer alguna cosa pràctica. És el que anem a explicar.

La profunda crisi per la qual passa actualment el cinema, la desorientació del públic enfront dels primers passos tan precaris del cinema sonor, fan enyoradís per a tothom el cinema, i en sentim l'absència i voldríem no perdre el contacte amb ell. Hem pensat, doncs, que potser seria interessant organitzar en una tanda de sessions una revisió del cinema mut que consistiria en passar a raó de dos films per sessió les millors pel·lícules produïdes fins ara.

Voldríem constituir amb aquesta tanda de sessions una llar del film silenciós, que a més de permetre revisar nous valors tindrà l'avantatge d'oferir una ocasió periòdica de veure programes immillorables.

Com que en la selecció del material donaríem una preferència als films que no han estat vistos, podríem ensems donar més d'una agradable sorpresa als nostres amics.

Probablement en el pròxim número podrem donar dades concretes sobre el local on tindrà lloc i la data i programa de la primera sessió. No deixeu d'informar-vos en ja que podria ésser que comencessin tot seguit.

Studio Cinea

El dia 20 del corrent tingué lloc la segona sessió organitzada per Studio Cinea.

El fort del programa el constituïa *Els docs de Nova York*, obra de la qual ens ocupem extensament en aquesta pàgina.

A més es passà el film de V. Blum *Aigua i el de Blakeston Com m'agrada estar prop del mar*. Copiem textualment els sengles comentaris d'aquests films que el programa de Studio Cinea publicava:

«Film de muntatge de A. Victor Blum. Ensayo de cine puro sobre tema único, el agua selección, erudición cinematográficas, tijera y muntaje de Blum, para alcanzar un ritmo isócrono de plástica pura.»

«Film corto de vanguardia, debido a la genialidad de Oswald Blakeston, el conocido intelectual de las ediciones Pool. De ritmo «sui generis» de enmarcación disgeométrica unas veces, normal otras, de muntaje y asunto futurista, es la sal y la pimienta del programa de esta Sesión.»

Cinema per a infants

Celebraríem que les sessions organitzades al Lido de cinema per a infants prosperessin. És una idea excel·lent que mereix l'aprovació de tothom i que sembla recollir el prec que no fa pas gaire temps Carles Soldevila formulava des de *La Publicitat*.

Difícilment els nostres infants poden trobar en un altre espectacle —teatre, titelles— l'atracció que el cinema exerceix sobre d'ells. Adhuc aquestes sessions poden interessar als grans, com ho prova el programa confeccionat per a la primera sessió.

Conferecians a domici

El cinema sonor, que permetrà portar les òperes, espectacular fins ara exclusiu de les grans urbs, als pobles més insignificants, permetrà, per la mateixa raó, proporcionar els millors conferenciants del món als centres de cultura més modestos.

Els mestres del *Carnegie Institute of Technology*, de Pittsburg, han pogut sentir, amb aquest procediment, conferències d'altres personalitats del món científic, entre les quals cal citar la prestigiosa figura d'Oliver Lodge, l'eminent físic anglès.

DUES ESTRENES

Ronda nocturna! Que aquest títol no us evoqui, ni remotament, la pacífica parada de burgesos armats que al so de la trompeteria desf'len airoso pels carrers del vell Amsterdam, tal com el més gran mestre d'aquella vila els figura en la tela per sempre més memorable que porta el mateix epígraf.

Es tracta, al contrari, d'allò que hi pot haver de més oposat al bon viure plàcid d'aquell país de Flandes que la història ha

L'última escena d'*Olimpia* demostra d'una manera axiomàtica la certesa d'aquestes paraules.

Olimpia, el film adaptat de l'obra de Ferenc Molnar, absolutament parlada en castellà per actors castellans, que ara passa al Fèmina, és una cinta que es situa de ple encara en aquella etapa provisòria del cinema cap al parlat definitiu, que hem resolt d'anomenar *teatre filmat*. La tímida manera amb què són emprats els recursos pro-

Una escena de "Ronda nocturna"

significat com l'encontrada més tranquil·la de l'Univers. Som en el món de la xurma, sota l'emblema del revòlver i en l'última residència dels assassins. Som dins d'aquell món fantàstic i sinistre amb el qual el cinema americà ens ha familiaritzat, singularment aquest darrer temps.

D'altra banda, el títol original del film no és aquest. *Alibi*, és a dir *La coartada*, diu el text anglès. Però per aquesta volta no fem un retret al costum inveterat de canviar de títols, que tant ajuda a despistar els bons amics del film.

Ja sabem que és mentre la ciutat dorm i els *girls* evolucionant en els teatres rutilants de llum, que el professional del crim, sota el pretext d'una cita telefònica, abandona la llotja per realitzar, en l'espai que la minuteria grossa empra en passar per damunt de dues xifres, més feina que la que un bon botiguer és capaç de fer en tot l'any.

Es impossible transcriure literalment el curs mateix del film amb el seu vaivé incessant d'escenes muntades amb tanta destresa. L'espectacle al music-hall, les llotges, el rellotge marcant el temps, l'assalt a la pel·leria, el moviment de la policia, tot marcat al compàs dels passos de les *girls*. Roland West ha fet en aquest gènere policíac, tan fructuós, una obra mestra.

Després de *Sota el frac*, *La Redada*, *La llei de la xurma*, *Ronda nocturna* no desmereix pas gens. Explota, és veritat, les mateixes situacions, però sense claudicar en l'originalitat. Des de les primeres escenes al presidi ja comprenen que caminen sobre segur. Difícilment pot defraudar-vos una obra que debuta en aquesta forma.

La interpretació justa. No cal citar noms, perquè no n'hi ha cap de menyspreable.

Aneu a veure-la quan la tornin a posar en els programes i haureu vist la millor pel·lícula, fins ara, de la temporada. Fem cas omís, en dir això, naturalment, de l'incomparable *Cuirassat Potemkin*, que, si bé presentat aquesta temporada, no és d'aquesta temporada.

El bon home M. Hamar que escrivia allí al segle xv llibres piadosos entenia admirablement els problemes del cinema parlat quan deia: *Es molt més fàcil estimar callant, que no pas parlant. La preocupació de trobar paraules perjudica molt els autèntics moviments del cor!*

digiosos de què disposa el cinema en si, no contrabalançant l'abundància d'un diàleg que en lloc de posar-se subaltern a l'acció, domina i condueix aquesta, crea aquell estat desagradable de desequilibri que hem experimentat en totes les cintes fins ara presentades en espanyol.

El bo d'*Olimpia* és el to agre de sàtira amb què el món palatí és presentat. Tot queda miserable i ridícul en aquest món edificat damunt de convencions. A més a més, l'actitud d'*Olimpia*, que pot resistir davant del plebeu i que és incapaç de fer-ho davant del bandit, és molt instructiva per a una investigació de la conciliabulitat femenina.

La història del film és un assumpte d'intriga, un d'aquells assumptes que tant s'assemblen a una partida d'escacs, però amb la particularitat que un dels jugadors domina el joc molt millor que l'altre.

Creiem que *Olimpia*, amb el seu ambient palatí, luxós i brillant, la punta de romanticisme que tinta l'aventura amorosa, José Crespo i Maria Alba, ha de plaure el públic, que va tan desconcertat en aquests dies, difícils pel cinema.

M. M.

ESTUDIO CINÆS (LIDO CINE)

Presentarà en sessió única el divendres 5 desembre a les deu de la nit

Una producció L. U. C. E.

Un film de GERMAINE DULAC

La Coquille et le Clergyman

Un film de JOSEF VON STERNBERG

L'ANGEL BLAU

Es despatxen localitats en el LIDO CINEMA de cinc a set de la tarda a partir del diumenge 30 novembre

2

CINE PARIS

maravelloses produccions en un mateix programa

El desfile de magnificències

GALAS PARAMOUNT

per Ernest Vilches, Maurice Chevalier, Pereda, etc.

i l'apassionant superfilm rus d'avanguardia

TEMPESTAD EN ASIA

de l'animador soviètic, Pudovkine

NOTA: Aquesta cinta que fou projectada en sessió MIRADOR la recomanem encàrdidament als nostres llegidors.

SIN NOVEDAD EN EL FRENTE

Cada dia al TÍVOLI

NOVETATS EN CAMISES

Jaume I, 11
Tel. 11655

Fontbernati

Sastre

CUCURULLA, 2, 1.º

LES ARTS DISCOS

VIDES EXEMPLARS

MANOLO HUGUÉ

Pocs artistes com Manolo Hugué, l'escultor ex-veí de Ceret i actual fincat de Caldes de Montbui, per a gaudir, amb la seva conversa, del veritable dring de la vida. Podrà estar baldat, fallar-li l'immediat de la manera més apremiant i agressiva, i ell, reaccionant, socràticament, a l'escomesa de

FRANCESC DOMINGO — Manolo Hugué

l'adversitat, donarà brau exemple de pura joia i d'exemplar companyonia.

Es un miracle de Déu. I ai del qui, superficial, el judicà un plagia. Se'n duria la més enèrgica de les rebufades.

Dintre Manolo Hugué juga, amb les seves diverses colors, la mateixa llum de l'arc de Sant Martí.

Poliedre dringant i lluminós el del seu cor. Ha sofert tant, que ja no se'n sent, per bé que no té la cara gruixuda dels mesells.

Ja no fóra Manolo si en la seva activitat diària no jugués la màgica de la sorpresa.

Espirit fort, per bé que benèvol i comprensiu, ànima esclatant, que de les escombraries de la realitat n'ha sabut extreure el delitós perfum de la sinceritat.

Prou els anys han treballat per fer-se'l seu; no ho han aconseguit.

Fins amb la crossa captiva la mateixa naturalesa. Es a dir, la domina.

Hortolà, jardiner, escultor, pintaire, criador de bestiar, la seva vivacitat d'aparent noi de platja lliga tan bé amb les filtrades aigües en què ha sabut beure (el més exquisit de les darreres promocions franceses, el més profund de les antigues meravelles clàssiques i fins prehistòriques), que el fet de la seva racialitat artística s'ha donat, en ell, com per esdeix de vigoria i de sensibilitat. Parla amb un breu somriure als llavis; judica dels mil i contradictoris aspectes de la vida, amb una ingenuïtat tan brava i pagesa, és a dir, tan característicament catalana — catalana dels Pirineus, catalana del mar, catalana no barcelonina — que en estendre les seves xarxes resteu captivat i li sou deutor d'haver-vos empresonat en les nanses.

Es artista d'acolorida llibertat, és home bregat que de res no es sorprèn i que té als llavis el que pensa i sent. No s'aver-gonyeix de les tares de la seva humanitat, i és que cada dia és, per ell, un nou camí que se li obre a l'assaig de la seva sensibilitat.

Per això no creu en l'intellectualisme, i rebutja el que no el superi en sensibilitat.

Sap de tot i no s'envaneix de res, i el bo és que no pren, com tants altres, la vida com un circ i menys hi llueix el paper de pallasso.

Fa el que pot i sap per evitar les contrarietats i les ganyotes.

Que a despit del seu optimisme elles se li presenten inexorables.

L'art l'ha redimit. Gaudeix pintant, esculpi, emblanquinant i sobre tot essent un amic i un company.

Triomfa com escultor perquè aquest és el mitjà calligràfic que més li plau, però si, no plaent-li l'art, se l'hagués endut la vida dels cira-botes, dels manobres o dels escombradors de carrers, teniu per segur que Manolo Hugué, amb el mateix cor content i amb la rialla desimbolta als llavis, li hauria estat igualment fidel.

Escanya, en néixer, el plor; no és atret per la sensibilitat malaltissa. Serà potser perquè ha viscut plenament l'enrenou del segle, sempre arrelat a l'agre de la terra.

Amant del seu país, que veu amb fortitud i simplicitat, com si tot just acabés d'ésser creat.

L'ultra-violeta de la seva ànima transfigura, delitósament, el seu poble i així el pinta, l'esculpeix o el glosa amb els colors de la més aclarida veritat o amb la verba lluminosa i musical de la seva inexhaustible i suggestiva conversa.

Home païral que s'atura a bastir-se una caseta de pagès en l'entranya del fruitós Vallès que com se sap és terra de sabroses collites i d'aigües remeieres. Ciutadà exemplar que per bé que ha gaudit de diversos i atraients paisatges no s'ha deixat enlaminar per l'eixutse del seu cosmopolitisme de dancing; no sap dispersar-se retòrica-

FRANCESC DOMINGO. — La Sra. Hugué

ment i procura, en tot moment, posar d'acord les seves accions amb el seu caràcter.

D'aquesta lleial avinença amb la seva terra n'ha esdevingut renovada l'antiga joia helènica que es espontània fruita en l'arbre de la vida de l'escultor Manolo.

Es en l'obra de Manolo Hugué que la immortalitat es retroba.

JOSEP M. DE SUCRE.

La restauració del carrer de Montcada

No hi ha bon barceloní que no conegui el carrer de Montcada i no hagi sentit dir que és el carrer de la noblesa antiga de la nostra ciutat. Ara, el que no tots els bons barcelonins saben, és que això de «carrer de la noblesa» és una cosa relativa, puix que els veritables nobles catalans de Barcelona habitaven una bona pila d'altres indrets.

Altrament, gairebé la majoria d'ells, quan Catalunya i Aragó s'unien amb Castella i el comte-rei d'ací se n'anà a viure a Madrid, feren el que encara avui dia fan: anar-se'n al darrera del rei.

Un bon amic nostre ens ha fet a mans un llibre padrò dels habitants de Catalunya corresponent al segle xvi. En el lloc destinat a la ciutat de Barcelona hem cercat el carrer de Montcada; hem seguit un per un els noms dels ciutadans que l'habitaven, els quals noms apareixen, en el llibre, seguits del títol o professió respectiva, i només un apareix amb l'ofici de cavaller.

Hom hi troba, en canvi, un bon nombre de mercaders; gent de diner, que traficava amb vaixelles i s'esmerçava en la importació i exportació de gèneres de tota mena. Llevat d'algun noble, com els italians Giudice, foren els «ciutadans honrats», és a dir, rics, els que aixecaren la majoria dels sumptuosos palaus d'aquells carrers.

De què li ve, doncs, al carrer de Montcada, la fama de carrer de la noblesa? Molt senzill: quan la guerra de Successió, alguns dels rics mercaders es feren partidaris de l'arxiduc; altres se'n feren de Felip V; als uns, en premi, els ennobli l'un; als altres, l'altre... i ja està!

I bé; si no hi ha bon barceloní que no hagi sentit parlar de la noblesa d'aquest carrer, tal com deïem en començar, tampoc hi ha bon barceloní que no s'hagi avergonyit de l'estat de deixadesa al qual han arribat la majoria d'aquelles sumptuoses construccions.

Llevat de la casa dels Dalmases, construïda pels al·ludits Giudice, gairebé cap d'aquells antics palaus no conserva la dignitat que llurs elements constructius reclamen. I no sols això, sinó que àdhuc molts d'ells presenten estigmes de destrucció que haurien d'avergonyar, més que els barcelonins que els presencien, els mateixos propietaris actuals que, amb l'afany de lucre, els han causat.

Afortunadament, però, segons sembla, han estat iniciades determinades gestions encaminades a posar fi a aquest estat de coses. La premsa diària publicà una gasetilla donant compte d'una reunió celebrada a casa de la senyoreta Isabel Llorach i de la constitució d'un grup d'«Amics del carrer de Montcada», presidits per aquella il·lustre dama. Segons sembla, es proposen emprendre una campanya a prop dels propietaris d'aquells immobles per tal d'obtenir l'allunyament d'aquell carrer de determinada mena de magatzems; i a prop de l'Ajuntament per tal que, d'una manera o altra, ajudi les seves gestions donant facilitats a determinada altra mena de comerços perquè s'estableixin allí, tals com els d'antiguitats, etc.; per a la possible restauració dels edificis mutilats, i suprimint, finalment, el trànsit rodant per l'esmentat carrer.

Ignorem la majoria dels noms dels que constitueixen la comissió de referència, puix que només sabem els de la presidenta i el d'un vocal, En Manuel Rocamora, el qual té el seu estudi de pintura en una de les cases d'aquell carrer. Tampoc podem endevinar les possibilitats d'una comissió constituïda en aquesta forma. Els dos noms que hem esmentat ja podrien constituir una bona garantia de solvència.

JOAN GOLS

ELS DISCOS

La *Sonata appassionata* i l'*Aurora*, de Beethoven, són la correspondència en el piano de l'esforç de la *Terceira Simfonia* i encara més l'*Appassionata*, escrita en un dels moments culminants de la vida de Beethoven. El tema del primer temps apareix com en una simfonia, decidit i amb fermesa, i també amb una inventiva nova que produeix una sonata desproveïda gairebé de

famós, aviat es decideix, encara que potser a això s'afegeixi la pedanteria. Malgrat tot no s'ha de plànyer les intencions que han portat per mitjà del disc un progrés en la cultura musical del gran públic que és ben de notar. Els virtuoses, i més en fragments curts, aviat es decanten per les transcripcions d'obres prou conegudes amb les quals el disc pot tenir gran difusió: interpretades per Pau Casals al violoncel, hi ha una *Romança sense paraules* de Mendelssohn, l'*Op. 109*, la *Cançó de Bressol*, de Dvorák i un fragment de l'òpera *Tsar Sallan: El Vol del borinot*.

Kartun, el virtuós del piano, omple tot un disc amb una *Balada* de Chopin, obra que es presta per a una exhibició completa de les facultats de l'interpret, i el disc té prou claredat per a fer remarcar la bellesa de l'obra i la bella interpretació.

Hi ha un instrument que s'avé com pocs a les exigències del disc i que el gramòfon en reproduir-lo ho fa amb completa igualtat de timbres, màxima aspiració del disc. La guitarra, a més a més, pot trobar en el discòfil l'oient amatent que no pot tenir en una sala de concert; llàstima que no tingui una literatura més extensa. Després de Sor, pocs autors han reeixit en composicions per a aquest instrument, que té uns mitjans expressius als quals no arriba cap altre instrument. Els concertistes, que darrerament en aquest instrument són nombrosos en el nostre país, han de recórrer o a llurs pròpies composicions, que en molts casos val a dir que són bellíssimes, o a transcripcions d'altres instruments. Els guitaristes Maria Lluïsa Anido i Llobet interpreten dos fragments que aviat resten a l'oida, l'un pel seu ritme i l'altre per ésser format per una melodia ben clara d'un regust sentimental.

J. G.

Sonata en fa menor (Appassionata) Op. 57. Allegro assai, Andante con moto i Allegro ma non troppo. Beethoven. H. Bauer: Cia. Gramofon. DB 1293-1294.

Cançó de bressol. Dvorak. Pau Casals. Cia. Gramofon. DB 1399.

El vol del borinot. Rimsky Korsakow. Romança sense paraules. Op. 109. Mendelssohn.

Primera balada. Chopin. Kartun: Odeon 129026.

Huella. Aguirre. M. Ll. Anido i Llobet. Odeon 203276.

Romanza. id. id.

“Cavalleria Rusticana” y otros discos de éxito...

SUPLEMENTO DE NOVIEMBRE

“CAVALLERIA RUSTICANA” (Mascagni). Opera completa, interpretada por Della Sanzio, Mimma Pantaleoni, Giovanni Breviario, Piero Biasini, Oida de Franco. Coros y orquesta, integrados por elementos de la Scala de Milán, maestro Sabajno. Obra completa, con álbum especial, Ptas. 103,50

PABLO CASALS. a) «Canción de cuna» (Dvorak) b) «El vuelo del moscardón» (Rimsky-Korsakow, arr. Strimer). «Romanza sin palabras, en tres». Op. 109 (Mendelssohn). DB-1399.

CORO GREGORIANO DE MONT-SERRAT (Impresionado en la Basílica del Monasterio de Montserrat, ac. órgano). Alleluia «Veni Sancte Spiritus». Kyrie «Altissimus». — AE-3302.

ORQ. PAÛL WHITEMAN Y PIANO GERSHWIN. «Rapsodia en Jazz». (Rhapsodia in Blue). I y II partes (Gershwin). (De la película «El Rey del Jazz»). — AF-382.

“LA DOLOROSA” (Serrano). «Romanza de Rafael». «Dúo». — AF-379.

COMPANIA DE OPERETA. Selección «La canción de la aurora». «Un banco en el parque». «Pasó en Monterey». Final (De la película «El Rey del Jazz»). Selección «Te estoy buscando». «Leonor». «Alta Sociedad». «Como en un libro de cuentos». (De la película «Alta Sociedad»). — AF-380.

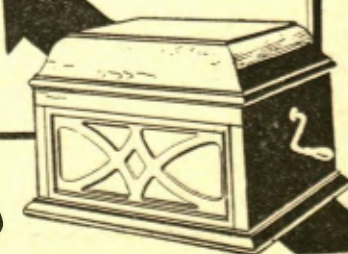
MAURICE CHEVALIER. «Livin' in the sunlight, lovin' in the moonlight». «Tú eres mi nueva dicha». (De la película «El gran Charco»). — AE-3334.

CASIMIRO ORTAS. «Viva el Cerote». «Cuento Andaluz». Recitados cómicos. — AE-3238.

LUISA VELA Y EMILIO SAGI-BARBA. «Suplicio» (L. Vela). «Cavallero enamorado». Trova (E. Sagi-Barba). — AC-149.

TINO FOLGAR. «Idilio». «Gitana Alitiva». — AA-188

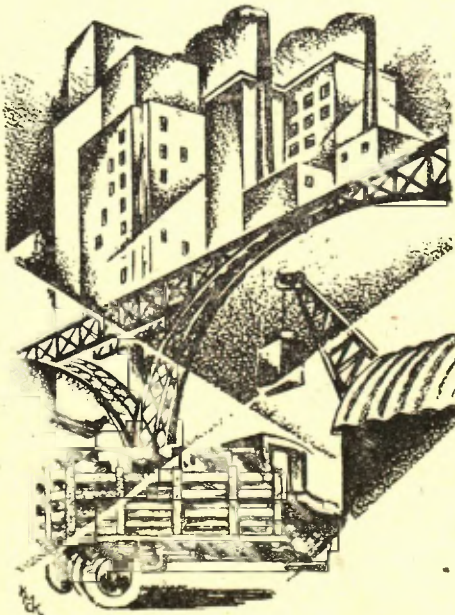
Modelo de mesa, en caoba o roble, Ptas. 400

Gramolas y Discos

LA VOZ DE SU AMO

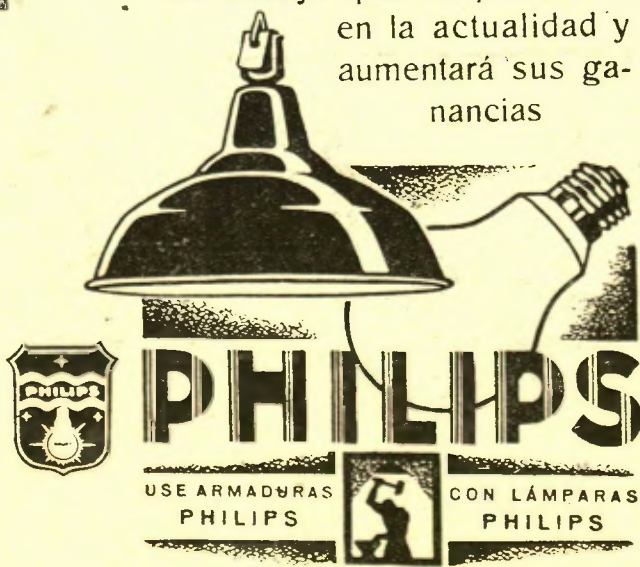
MAS VALE PREVENIR QUE CURAR

Todos los años su negocio sufre mermas importantes a consecuencia de los accidentes de trabajo, facilmente evitables, de las pérdidas de tiempo y de materiales y de las interrupciones en la fabricación

Con un alumbrado moderno, en sus talleres o fábricas, evitará el 24% de los accidentes de trabajo que se producen en la actualidad y aumentará sus ganancias

Mejore usted el alumbrado usando las lámparas y armaduras PHILIPS, que constituyen el ideal para una fabricación bien organizada

raspalls per a tots els usos
articles de neteja — objectes per a presents
rambla de catalunya, 40

Diumenge vinent
Excursió popular a
POBLET
per a seguir el procés de reconstrucció del seu Monastir.
Preu 21 pessetes
VIATGES CATALONIA, Rbla. del Centre, 37-T. 23252

BOINES, GUANTS,
PULLOVERS, SUETERS,
BATES, BATINS
GRANS NOVETATS
PREUS EXCEPCIONALS
VEGIN APARADORS

F. VEHILS VIDAL
32, Portal de l'Angel, 34
7, Plaça Universitat, 7

A les deu notabilíssimes característiques
que determinen l'extra qualitat del neumàtic

INDIA

Superior al millor

cal afegir avui la nova patent

"SAWTROOH TEDLOCK"

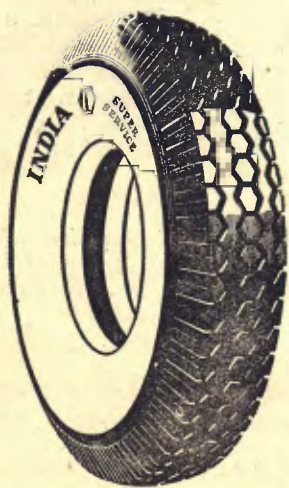
(Pany [de dents de serra])

amb la qual es fa impossible el desprendiment
de la banda de rodament

Les patentades característiques

INDIA

fan possible la fabricació en exclusiva de l'article
de la més alta qualitat que la indústria coneix

Representant general
per a Espanya

A. CAR

P. de Gràcia, 99 - Rosselló, 234
Tel. 73992 - BARCELONA

—Un altre animal? No en tenim prou
amb el canari?
(Life, Nova York.)

AIGUA DE ROCALLAURA

LA DEU MÉS RICA DEL MÓN

Si vostè pateix d'Albuminúria,
Litiasi úrica (mal de pedra),
Bronquitis parenquimatosa,
Nefritis crònica, es curarà ra-
dicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn en ampolles de litre i mig
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

Carrer Hospital, 32 | Salmeron, 133

ESPECIALITAT
EN LA MIDA

Jaume I, 11
Telèf. 41655

DELICIOSO PURGANTE ACEITE RICINO

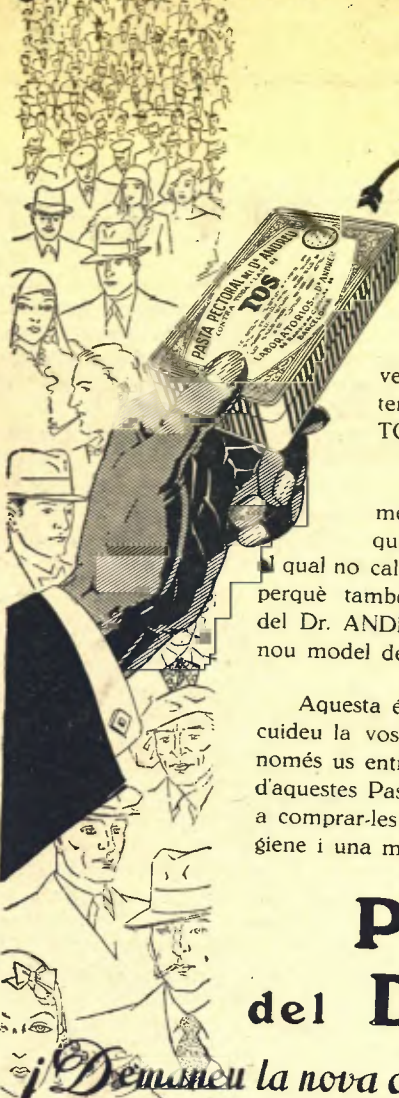

RAMON BES & C.

Maquinària, Tipus, Piletatge
de bronze, Tintes i utilatge
per les Arts Gràfiques

Aguilers, 1, i Via Laietana, 4. BARCELONA
Telèfon 15524 - Apartat 896
Direcció telegràfica: DANIBES

A l'abast de tothom...

A l'abast de tothom: una capsa de
PASTILLES del Dr. ANDREU per
UNA PESSETA. O sigui, que per
la quantitat que molts esmercen en
un producte qualsevol que no ser-
veix sinó per endolcir la boca, podeu ob-
tenir el famós medicament que calma la
TOS a l'instant.

Tothom reconeix l'excel·lència d'aquest
medicament contra la TOS. Tothom sap
que és un remei eficaç, ràpid i segur, amb
el qual no cal témer cap mena de trastorn. Es, doncs,
perquè també tothom pugui adquirir PASTILLES
del Dr. ANDREU que s'ha posat en venda aquest
nou model de capsas.

Aquesta és l'ocasió de provar-les, vós que des-
cuideu la vostra TOS o preneu qualsevol cosa que
només us entreté el mal. I vós, l'assidu consumidor
d'aquestes Pastilles, podreu d'ara endavant renunciar
a comprar-les soltes, i així obtindreu una major hi-
giene i una major garantia de legitimitat.

Pastilles del Dr. Andreu

Demaneu la nova capsa d'UNA PESSETA!

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correus: Apartat 190
Telegr.: "Carburos"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI: Fàbriques a Berga (Barcelona) i Cor-
cubion (Corunya) :: OXIGEN 99% DE PURESIA, Fàbriques
a Barcelona i València :: ACETILEN DISOLT, Fàbriques a
Barcelona, Madrid i València :: FERRO MAGNESI i FERRO
SILICE :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó
i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris
i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOME-
TRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA.

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

PASTILLES ASPAIME

GUAREIXEN RADICALMENT LA

TOS

PERQUE COMBATEN LES SEVES
CAUSES:

COMPOSICIO:

Sucre, llet, b., 5 cts.; ex-
tracte regalèsia, 5 cts.; ex-
tracte diacodi, 2 milg.; ex-
tracte medula vaca, 3 milg.;
Gomenol, 5 milg.; sucremen-
toanissat, quantitat suficient
per a una pastilla

Catarros, ronqueres, angines, la-
ringitis, bronquitis, tuberculosi
pulmonar, asma i totes les afec-
cions en general de la gola, bron-
quis i pulmons

Subscriuiu-vos a **MIRADOR**

SETMANARI CATALA

Pelai, 62 - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

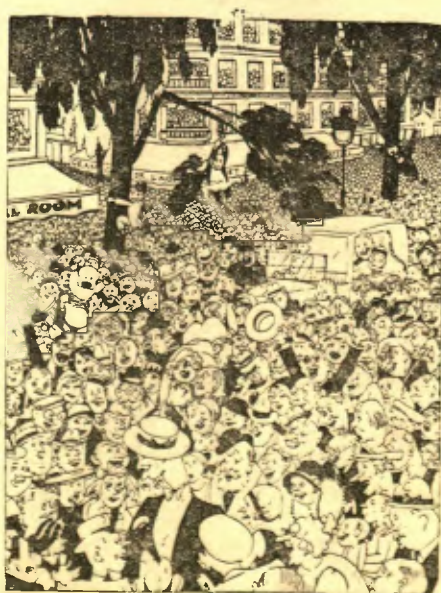
El Sr. _____
que viu a _____
carrer _____ n.º _____ es subscriu a MIRADOR
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

de _____ de 193 _____

Signatura

—Vinc de triar la roba pel meu vestit de
núvia. No ho sabia que em caso el mes
que ve?
—Felicitats! I què, heu tingut sort?
—Ja ho crec! M'ha costat quatre pesse-
tes noranta cinc el metre.

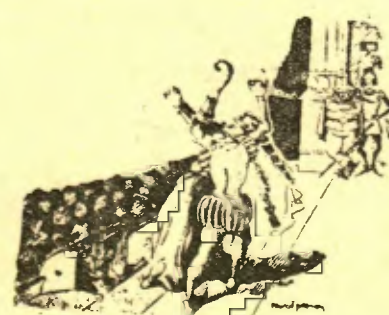
Maurice Chevalier es passeja d'incògnit.
(Ric et Rac, París)

—Mira el rinoceront.
—No, home, això és un hipopòtam; el
rinoceront porta un tap de radiador.
(Everybody's Weekly)

ANUNCIEU EN

MIRADOR

Un comparsa.—Entre ell que no sap el
paper i l'apuntador que és tartamut, per-
drem l'últim tramvia!
(Ric et Rac, París)

El guia.—L'ascensió al Mont-Blanc, qua-
tre mil vuit cents deu metres?...
El nou ric.—No teniu res més alt?
(Ric et Rac, París)

—No te'n dones vergonya? Beure d'a-
questa manera i no convidar la teva dona?
(Marius, Marsella)